

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3696

Vragen van het lid **Van Esch** (PvdD) aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat over *het bericht ««We verzieken ons leefmilieu en daarmee onszelf», artsen starten landelijke campagne»* (ingezonden 23 juli 2020).

Mededeling van Minister **De Jonge** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 10 augustus 2020).

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het bericht dat artsen een landelijke campagne zullen starten om aandacht te vragen voor de gevolgen van luchtvervuiling voor onze gezondheid, bijvoorbeeld in gebieden met intensieve veehouderij, zoals Oost-Brabant?¹

Vraag 2

Heeft u gelezen dat de oncologisch chirurg, oprichter van het Artsenforum Gezondheid, Natuur en Milieu (AGNM) en initiatiefnemer van de campagne, concludeert dat het houden van minder dieren de enige manier is waarop het leefmilieu in gebieden met intensieve veehouderij geleidelijk weer kan herstellen?

Vraag 3

Deelt u zijn boodschap dat het belangrijk is om anders te gaan eten en te stoppen met de intensieve veehouderij, omdat we op dit moment ons leefmilieu en daarmee onszelf verzieken? Zo nee, waarom niet?

Vraag 4

Deelt u zijn conclusie dat verder onderzoek naar het verband tussen luchtvervuiling en corona onnodig is en alleen maar verdere vertraging oplevert? Zo nee, waarom niet?

¹ Omroep Brabant, 19 juli 2020, ««We verzieken ons leefmilieu en daarmee onszelf», artsen starten landelijke campagne» (<https://www.omroepbrabant.nl/nieuws/3234452/we-verzieken-ons-leefmilieu-en-daarmee-onszelf-artsen-starten-landelijke-campagne>)

Vraag 5

Bent u bekend met het onderzoeksrapport «Air Pollution Exposure and COVID-19» van de Universiteit van Birmingham?²

Vraag 6

Heeft u gezien dat de onderzoekers een duidelijke correlatie hebben aangetoond tussen door fijnstof verslechterde luchtkwaliteit en het hoge aantal infecties, ziekenhuisopnames en sterfgevallen door COVID-19, ofwel: hoe vervuiler de lucht, hoe meer besmettingen, ziekenhuisopnames en sterfgevallen door het coronavirus?

Vraag 7

Deelt u de constatering van de wetenschappers dat dit onderzoek «overtuigend bewijs» levert dat luchtvervuiling een sterk bepalende factor is voor een grotere impact van het coronavirus, ook na correctie voor een flink aantal andere mogelijke verklaringen voor een verschil in infecties, sterftekans en ziekenhuisopnames, zoals gemiddelde bevolkingsdichtheid, leeftijd, gezinsgrootte, beroep en obesitas? Zo nee, waarom niet?

Vraag 8

Heeft u gezien dat bij dit onderzoek ook corona-uitbraken in een groot aantal Nederlandse gemeenten zijn bestudeerd?

Vraag 9

Heeft u gezien dat uit deze Nederlandse gegevens bleek dat de impact in Nederland juist groot was in gebieden met veel intensieve veehouderij, zelfs na correctie voor carnaval als mogelijke verklaring, waardoor de veronderstelling dat de impact van luchtvervuiling automatisch het grootst is in grote steden, is weerlegd?³

Vraag 10

Erkent u dat hiermee een duidelijke rol is aangetoond voor luchtvervuiling door ammoniak en dus de intensieve veehouderij in de ernst van de gevolgen van het coronavirus?

Vraag 11

Erkent u dat dit onderzoek nogmaals aantoont dat de volksgezondheid lijdt onder luchtvervuiling en specifiek dat luchtvervuiling met fijnstof leidt tot meer en ernstigere COVID-19-infecties? Zo nee, waarom niet?

Vraag 12

Wat is de huidige stand van zaken rond het aangekondigde onderzoek naar de relatie veehouderij, luchtverontreiniging en COVID-19 binnen het Multi-Country Multi-City (MCC) Collaborative Research Network, waarin het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) deelneemt?⁴

Vraag 13

Zal het (voorgenomen) onderzoek aansluiten bij inmiddels gepubliceerde onderzoeken naar de relatie tussen luchtvervuiling en COVID-19, waaronder het recente Britse onderzoek? Zo nee, waarom niet?

Vraag 14

Wat doet u nu al concreet met de reeds beschikbare kennis over het verband tussen luchtkwaliteit en COVID-19-infecties om de bevolking te beschermen tegen de schadelijke effecten van luchtvervuiling?

² The IZA Institute of Labor Economics, juni 2020, Air Pollution Exposure and COVID-19 (<http://ftp.iza.org/dp13367.pdf>).

³ Eindhovens Dagblad, 14 juli 2020, «Onderzoekers zien «overtuigend verband» tussen Brabantse coronadoden en vieze lucht».

⁴ Tweede Kamer, vergaderjaar 2019–2020, Aanhangsel van de Handelingen, nr. 2667.

Vraag 15

Welke maatregelen gaat u nemen om de uitstoot van fijnstof en ammoniak versneld te reduceren om inwoners van gebieden met intensieve veehouderij te beschermen tegen de impact van een eventuele tweede golf van het coronavirus?

Mededeling

De vragen van het Kamerlid Van Esch (PvdD) over het bericht ««We verzieken ons leefmilieu en daarmee onszelf», artsen starten landelijke campagne» (2020Z14270) kunnen tot mijn spijt niet binnen de gebruikelijke termijn worden beantwoord.

De reden van het uitstel is dat voor zorgvuldige beantwoording onderlinge afstemming tussen de departementen en het RIVM nodig is en deze extra tijd vergt.

Ik zal u zo spoedig mogelijk de antwoorden op de Kamervragen doen toekomen.